

Právnická fakulta Masarykovy univerzity

Lidská práva v aplikační praxi

Promlčení nároku na náhradu nemajetkové újmy způsobené výkonem veřejné moci

Lenka Černá
Michaela Konečná
Eva Nehudková
Jana Švaříčková

Obsah

1. Úvod.....	4
2. Náhrada nemajetkové újmy způsobené výkonem veřejné moci	5
3. K ústavní konformitě úpravy institutu promlčení nároku na náhradu nemajetkové újmy v zákoně č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem.....	6
3.1 Úprava promlčení nemateriální újmy v OdpŠk; srovnání s OZ	6
3.1.1 Možnosti státního orgánu způsobit promlčení.....	6
3.1.2 Hmotně právní povaha lhůty	7
3.1.3 Vliv Evropského soudu pro lidská práva.....	7
3.2 OdpŠk – soukromoprávní či veřejnoprávní předpis?	8
3.2.1 Argumenty pro soukromoprávní povahu OdpŠk.....	8
3.2.2 Argumenty pro veřejnoprávní povahu OdpŠk.....	8
3.2.3 Princip rovnosti plynoucí ze soukromoprávní povahy OdpŠk.....	9
3.3 Ústavní zakotvení promlčení nároku na náhradu nemajetkové újmy způsobené veřejnou mocí ..	9
3.4 Test proporcionality	10
3.4.1 Test vhodnosti: Je sledovaný cíl legitimní?.....	10
3.4.2 Test potřebnosti: Je legislativní prostředek působit k dosažení cíle?	11
3.4.3 Test poměřování: Existují jiné ústavně konformní způsoby dosažení cíle?	11
3.5 Ohrožení principu právní jistoty.....	11
4. Právní úprava v dalších evropských zemích	12
4.1 Slovenská právní úprava	12
4.2 Polská právní úprava	14
4.3 Švýcarská úprava – kanton Zurich	15
4.4 Německá právní úprava.....	15
4. Další otázky.....	17
4.2 Běh lhůty – Jak se „ubránit námitce promlčení“	17
4.3 Zachování lhůty při uplatnění u nepříslušného orgánu	17

4.4	Vhodnost daného případu vzhledem k dokazování neúměrně krátké promlčecí lhůty	18
5.	Závěr.....	19

1. Úvod

Předkládaná práce se věnuje problematice promlčecích lhůt souvisejících s náhradou nemajetkové újmy způsobené při výkonu veřejné moci, především subjektivní lhůtou zavedenou do zákona č. 82/1998 Sb. o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem novelou účinnou dne 27. dubna 2006 zákonem č. 160/2006 Sb. Promlčecí lhůta bude zkoumána jak z hlediska všeobecného, tak z hlediska toho, že při zkoumání bude brán ohled na to, že naše snažení vychází z podnětu neziskové organizace Liga lidských práv, která představila konkrétní případ, k rozvoji jehož řešení může tato práce přispět.

Práce rozdělujeme do několika částí. V práci uvedeme základní náhled do problematiky, právní úpravu, její charakter, historii a základní problematické otázky, jenž dle našeho názoru z tohoto vychází. Již na začátku je možno říci, že daná problematika dle našeho názoru přichází do konfliktu s některým ústavně zaručenými právy a proto se hned následně soustředíme na argumentaci pro a proti ústavnosti zmíněné subjektivní promlčecí lhůty. Pro srovnání tohoto tématu dále nahlížíme do právní úpravy v dalších evropských státech a to konkrétně do slovenské, polské, německé a švýcarské. Následně se pokusíme doplnit zbývající řešení konkrétních otázek předložených Ligou, které by nebylo osvětleno jinde v textu, a provedeme shrnutí celé naší práce s vlastními komentáři.

Cílem této práce je poskytnout komplexní náhled do daného problému s předložením objektivních informací a argumentací, ve prospěch i neprospěch případu představeného Ligou. Naše práce může sloužit k dalšímu zkoumání promlčení nemajetkové újmy způsobené výkonem veřejné moci, když poskytne i přehled příspěvků k tomuto tématu již existujících a usnadní tak vyhledávání relevantních zdrojů k této problematice.

2. Náhrada nemajetkové újmy způsobené výkonem veřejné moci

Náhrada nemajetkové újmy při výkonu veřejné moci se do českého právního řádu dostala zákonem zákon č. 160/2006 Sb., kterým se mění zákon č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem (dále jen „OdpŠk“) a o změně zákona České národní rady č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti (notářský řád), ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 201/2002 Sb., o Úřadu pro zastupování státu ve věcech majetkových, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „novela“). „Tato novela přinesla zatím nejvýznamnější změny OdpŠk, kdy zakotvením nároku na náhradu nemajetkové újmy reagovala Česká republika na rozsudek Velkého senátu Evropského soudu pro lidská práva ze dne 10. 7. 2003 ve věci „Hartman proti České republice.“¹

„V rozsudku Hartman proti České republice,² Evropský soud poznamenal, že Ústavní soud může sice uložit soudu, aby nadále neporušoval základní lidská práva a svobody stěžovatele průtahy v řízení, ale nemá účinné nástroje k tomu, aby ho donutil ve věci jednat. Evropský soud konstatoval, že v našem právním řádu neexistuje účinný právní prostředek k obraně proti průtahům v řízení před soudy. Vládou namítaná existence stížnosti k předsedovi soudu dle § 164 a násl. zákona č. 6/2002 Sb., o soudech a soudcích, nebyla považována za účinný prostředek, neboť stejně jako výrok Ústavního soudu postrádala mechanismus pro faktické prosazení takového rozhodnutí. Rozsudek ve věci Hartman proti České republice byl ve věci průtahů v řízení pilotním judikátem Evropského soudu, který pak na základě principů v něm uvedených vyhovoval dalším a dalším stížnostem pro porušení čl. 13 Úmluvy.³ Do stejné skupiny jako rozsudek Hartman patří tyto následně vydané judikáty Evropského soudu: Koktavá proti České republice; Dostál proti České republice; Houřková proti České republice; Jirů proti České republice; Konečný proti České republice; Houbal proti České republice a další.“⁴

Díky tomuto rozsudku se do českého právního řádu dostalo nejen odškodnění za újmu způsobenou délkou řízení, ale také újmu způsobenou nezákonným rozhodnutím, tím tedy vyhovuje požadavkům článku 5 Evropské úmluvy o lidských právech. „Toto ustanovení požaduje, aby v případě jakéhokoli porušení ustanovení článku 5 odst. 1 až 4 Úmluvy v právním řádu existovalo právo na kompenzaci.“⁵

Zároveň se do OdpŠk dostává subjektivní a objektivní promlčecí lhůta na uplatnění práva na přiměřené zadostiučinění. Za zmínku ovšem stojí, že jak v důvodové zprávě, tak i v reakcích na připomínky se zákonodárci zabývají vysvětlením šesti měsíční lhůty jen v návaznosti na poskytnutí zadostiučinění za nepřiměřenou délku soudního řízení, tedy toho co po nich požadoval ESLP.

¹ Viz. Důvodová zpráva k zákonu č. 160/2006 Sb. (Parlament České republiky, Poslanecká sněmovna, 4. volební období (2002 - 2006) – tisk č. 1117/0).

² Rozhodnutí ze dne 10. 7. 2003, stížnost č. 53341/99.

³ „Každý, jehož práva a svobody přiznané touto Úmluvou byly porušeny, musí mít účinné právní prostředky nápravy před národním orgánem, i když se porušení dopustily osoby při plnění úředních povinností.“

⁴ Rozhodnutí ze dne 2. 12. 2003, stížnost č. 45107/98; ze dne 25. 5. 2004, stížnost č. 52859/99; ze dne 15. 6. 2004, stížnost č. 58178/00; ze dne 26. 10. 2004, stížnost č. 65195/01; ze dne 26. 10. 2004, stížnost č.47269/99; ze dne 14. 6. 2005, stížnost č. 75375/01.

⁵ Z důvodové zprávy zákona č.160/2006 Sb.

3. K ústavní konformitě úpravy institutu promlčení nároku na náhradu nemajetkové újmy v zákoně č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem

Úprava promlčení v zákoně č. 82/1998 Sb, o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem (dále jen „OdpŠk“) vyvolává řadu otázek, které se svou problematičností dotýkají ústavního pořádku ČR. Jde zejména o:

- **promlčení nároku na náhradu nemateriální újmy obecně**; srovnání s úpravou v zákoně č. 40/1964 Sb., občanský zákoník (dále jen „OZ“)
- **spornost soukromoprávní/veřejnoprávní povahy cit. Zákona**
- **ústavní zakotvení promlčení nemajetkové újmy způsobené veřejnou mocí**
- **aplikace principu rovnosti a proporcionality při hodnocení ústavnosti** omezení výkonu práv plynoucích z imateriální újmy způsobené veřejnou mocí šestiměsíční promlčecí lhůtou
- **ohrožení principu právní jistoty**

3.1 Úprava promlčení nemateriální újmy v OdpŠk; srovnání s OZ

Promlčení je upraveno v OdpŠk samostatně, zejména v § 32 a násl. OdpŠk. OZ se má vůči OdpŠk postavení *lex generalis*. Nejvíce problematickou otázkou se jeví šestiměsíční promlčení lhůta v případě nemateriální újmy v §32 odst. 3 OdpŠk, která je stanovena subjektivně. Vedle toho je v tomtéž § upravena i subjektivní tříletá promlčecí lhůta u nároku na náhradu škody. Příliš krátká promlčecí lhůta v souvislosti s dalšími ustanoveními OdpŠk dává prostor pro nejednu možnost státního orgánu způsobit promlčení, což je v rozporu s právem na spravedlivý proces zakotveným v čl. 36 Listiny základních práv a svobod.

3.1.1 Možnosti státního orgánu způsobit promlčení

Ustanovení § 35 OdpŠk stanoví: „*Promlčecí doba neběží ode dne uplatnění nároku na náhradu škody u příslušného úřadu do skončení předběžného projednání, nejdéle však po dobu 6 měsíců.*“ Citované ustanovení ovšem hovoří pouze o nároku na náhradu škody a nikoli o nároku na náhradu nemajetkové újmy. Pro předběžné projednání nároku je podle §15 odst. 2 stanovena úřadu lhůta šest měsíců. Může se tedy jednoduše stát, že než příslušný úřad nárok projedná, tento bude promlčen.⁶

⁶ SKOPAL, R. K odpovědnosti státu za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci. www.epravo.cz

Ústavní soud se k interpretaci pojmu škoda vyjádřil v plenárním nálezu sp. zn. Pl. ÚS 16/04, kde vyzval zákonodárce k rozšíření škody z majetkové újmy i na újmu nemajetkovou, což by korespondovalo i s principy evropského deliktního práva. Tento názor Ústavní soud připomenul v nálezu sp. zn. II. ÚS 1191/08 ze dne 14. 4. 2009, když v bodě 26 uvedl: „*tato novela (myšlen zákon č. 160/2006 Sb. z 16. 3. 2006, kterým se mění OdpŠk) přinesla novum v podobě náhrady vzniklé nemajetkové újmy ("le dommage moral"), již se lze domáhat jako součásti náhrady škody způsobené při výkonu veřejné moci*“. Dle judikatury Ústavního soudu tedy zahrnuje pojem škoda podle OdpŠk po novelizaci i škodu nemajetkovou.

Uplatnění u příslušného orgánu (podmínkou pro případné uplatnění u soudu) viz. § 6 a § 14 zákona č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti státu za škodu (dále jen „Odpšk“). Tento orgán má 6 měsíců na splnění viz § 15 Odpšk. Od uplatnění nároku neběží promlčecí lhůta. Odmítne-li orgán okamžitě promlčecí lhůta, opět běží. Nárok však u soudu lze uplatnit až po uplynutí šesti měsíční lhůty od **uplatnění u úřadu**. Tzn., že i když byl nárok úřadem jednajícím jménem státu zamítnut, stále musíme čekat s žalobou. A na její podání nám nemusí poté zbývat dostatek času.

V souvislosti s výše uvedeným vyvstává otázka, zda rozlišovat „nárok na náhradu škody podle tohoto zákona“ (tedy podle Odpšk) a „nárok na náhradu škody“(podle OZ). Ustanovení § 14 odst. 3 totiž uvádí: „*Uplatnění nároku na náhradu škody podle tohoto zákona je podmínkou pro případné uplatnění nároku na náhradu škody u soudu.*“. Interpretací uvedeného ustanovení by se dalo dovodit, že nárok na náhradu škody podle Odpšk je ten, který lze uplatnit u orgánů uvedených v § 6 Odpšk. Naproti tomu nárok na náhradu škody, který je uplatňován u soudu podléhá režimu OZ. Šestiměsíční promlčecí lhůta by tak platila pouze v intencích Odpšk, tedy ve vztahu k úřadům dle § 6 Odpšk.

3.1.2 Hmotně právní povaha lhůty

Je nutno zmínit i skutečnost, že kromě toho, že promlčecí lhůta u nemajetkové újmy je neobvykle krátká, jedná se o lhůtu hmotně právní. Znamená to, že nestačí, aby byl rozhodný úkon učiněn poslední den lhůty (například podání žaloby prostřednictvím poštovních služeb), ale tento úkon musí být poslední den lhůty doručen příslušnému orgánu. Doba, kdy je zásilka přepravována poštou, se odečítá z takto nepřiměřeně krátké promlčecí lhůty.

3.1.3 Vliv Evropského soudu pro lidská práva

Právní úprava v Odpšk a následně v zákoně č.160/2006 Sb, kterým byla do Odpšk zahrnuta újma nemajetková, vychází z požadavku vysloveného čl. 13 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (dále jen Úmluva) : „*Každý, jehož práva a svobody přiznané touto Úmluvou byly porušeny, musí mít účinné právní prostředky nápravy před národním orgánem, i když se porušení dopustily osoby při plnění úředních povinností.*“

ESLP vyžaduje, aby prostředky ochrany účinně poskytly nápravu, dále aby byla zachována přiměřená lhůta dle čl. 6. odst. 1 Úmluvy.⁷ Pokud jde o nemajetkovou újmu podle Odpšk, jedná se často o problém průtahů v řízení, který je přímo zmíněn § 13 odst. 1 Odpšk, dokonce s poznámkou odkazující přímo na Úmluvu.

⁷ Viz např. Rozsudek ESLP *Hartman proti České republice* ze dne 10. 3. 2003

Je zde tedy patrný vliv ESLP na úpravu v OdpŠk. ESLP ve své judikatuře⁸ prosazuje zájem co nejrychlejší nápravy nemateriální újmy, protože se chce vyhnout začarovanému kruhu v podobě průtahů v řízení o nároku na náhradu nemajetkové újmy způsobené průtahy v řízení. V zásadě stejné argumenty byly Ministerstvem spravedlnosti použity v připomínkovém řízení k zákonu č. 160/2006.⁹

Skutečností, že šestiměsíční promlčecí lhůta se v českém právním řádu nikde jinde neobjevuje, natož u nároků z nemajetkové újmy (srovnání např. s OZ viz výše), a že lhůta pro podání stížnosti k ESLP činí rovněž šest měsíců, napovídají odkud se tak krátká lhůta v našem právním řádu vzala.

Bohužel předkladatel tohoto zákona – Ministerstvo spravedlnosti – přehlíží důležitý fakt, že nemajetková újma je velmi abstraktním pojmem a zdaleka neznamená vždy průtahy v řízení (například nemajetková újma způsobená veganům z Milady v cele předběžného zadržení policií ČR).

3.2 OdpŠk – soukromoprávní či veřejnoprávní předpis?

Dualita typická pro kontinentální právní kulturu nevytyčuje přesnou hranici, kde končí soukromé právo a začíná veřejné. Kritérium postavení subjektů používané v teorii – ekvivalence versus subordinace – u zákona OdpŠk selhává, proto je zřejmě nejvhodnější označit jeho charakter za hybridní.

3.2.1 Argumenty pro soukromoprávní povahu OdpŠk

- Ustanovení § 26 OdpŠk : „*Pokud není stanoveno jinak, řídí se právní vztahy upravené v tomto zákoně občanským zákoníkem.*“; tedy subsidiární použití OZ.
- OZ se použil podpůrně i u zákona č. 58/1969 Sb., který předcházel OdpŠk, takže by se dalo hovořit o dlouhodobém řazení předmětu jeho úpravy do soukromoprávní sféry.
- Odpovědnost za škodu vznikající z porušení povinností stanovené právem veřejným má již povahu soukromoprávní.¹⁰
- Judikatura NSS „*(...)soudy shledaly, že právo na náhradu podle zvláštních předpisů, jehož cílem je narovnat určitou majetkovou újmu způsobenou poškozené osobě v důsledku její zákonné povinnosti tuto majetkovou újmu strpět, má soukromoprávní charakter(...)*“¹¹

3.2.2 Argumenty pro veřejnoprávní povahu OdpŠk

- Právní úprava v OdpŠk se vztahuje pouze na škodu, která byla způsobena při veřejnoprávní činnosti státu, jak plyne z ustanovení § 1 OdpŠk, ekvivalentní postavení stran je vyloučeno.
- Za škodu způsobenou státem jako subjektem soukromoprávních vztahů odpovídá podle OZ. Kdyby se jednalo o soukromoprávní vztahy, nebyl by důvod upravovat je speciálním právním předpisem.

⁸ Viz např. Rozsudek ESLP *Hartman proti České republice* ze dne 10. 3. 2003, Rozsudek ESLP *Apicella proti Itálii* ze dne 29. 3. 2006

⁹ Dostupný z: <http://eklep.vlada.cz/eklep/page.jsf>

¹⁰ ČERVENÁ, R. *Nová právní úprava odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem*. Bulletin advokacie 8/1998, s. 25

¹¹ Rozhodnutí NSS sp.zn. 5 As 88/2008 - 85

3.2.3 Princip rovnosti plynoucí ze soukromoprávní povahy OdpŠk

„Jak již bylo řečeno, podle § 26 OdpŠk pokud není stanoveno jinak, se zde řídí právní vztahy občanským zákoníkem. Pokud je účastníkem občanskoprávních vztahů podle § 21 OZ stát, je právnickou osobou. Zde je stát (případně samosprávný celek) účastníkem těchto vztahů jako odpovědný subjekt. Z nálezu Ústavního soudu uveřejněného pod č. 34/1994 Sb. je nutné dovodit ochotu státu poskytovat ochranu i právnickým osobám, pokud jde o základní práva a svobody. Z nálezu Ústavního soudu vyhlášeného pod č. 107/1996 Sb.: *„Je věcí státu stanovit podmínky, za kterých zvýhodňuje určitou skupinu osob, to ovšem za předpokladu, že tak činí ve veřejném zájmu a pro veřejné blaho. Ve veřejném zájmu nepochybně je prosazování principů demokracie a lidských práv.“* Z toho vyplývá, že stát (případně samosprávný celek) zde má privilegium půlroční promlčecí lhůty oproti jiným subjektům nebo případům, kde promlčecí lhůta stanovena není. Dovolují si vyslovit názor, že tato velice krátká promlčecí lhůta není ústavně konformním způsobem odůvodněna a zakládá nerovnost v rozporu s ústavním pořádkem České republiky. Stát je charakterizován ústavním pořádkem jako instituce sloužící občanům (srov. např. čl. 2 Listiny základních práv a svobod a Ústavy). Nejsou zde ani na místě jeho privilegia spočívající v nepřiměřeně krátkých promlčecích lhůtách vůči jiným subjektům, kde naopak v obdobných případech žádné promlčecí lhůty nejsou stanoveny.“¹²

3.3 Ústavní zakotvení promlčení nároku na náhradu nemajetkové újmy způsobené veřejnou mocí

Právo na náhradu škody způsobené orgánem moci veřejné je zakotveno v čl. 36 odst. 3 Listiny základních práv a svobod jako projev práva na spravedlivý proces, na soudní a jinou právní ochranu. Právo na spravedlivý proces jako takové se objevuje nejen v Listině, ale i v mezinárodních smlouvách týkajících se lidských práv, kterými je ČR vázána (zejména čl. 6 Úmluvy).

Jedná se o právo, které má zásadní význam a je opakovaně v různých kontextech vykládáno jak tuzemskou judikaturou, tak judikaturou Evropského soudu pro lidská práva (dále jen ESLP). Porušování práva na spravedlivý proces je tak častým předmětem stížností směřujících k Ústavnímu soudu ČR i k ESLP oproti kupříkladu právu nebýt mučen, v jehož případě jde o problematiku, která je v civilizovaných společnostech takřka překonána.

Přímo dotýkající se problematiky promlčení nároku na nemajetkovou újmu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem je čl. 36 odst. 3 Listiny týkající se náhrady škody – musíme tedy do náhrady škody zahrnout i škodu vznikající z újmy nemajetkové (viz výše nález ÚS sp. zn. II. ÚS 1191/08 ze dne 14. 4. 2009) a odst. 4, který stanoví, že *„podmínky a podrobnosti upravuje zákon“*. V našem případě OdpŠk.

Na první pohled vzhledem k uvedeným článkům Listiny působí úprava OdpŠk ústavně konformním dojmem. Je však třeba vycházet také z dikce čl. 4 odst. 1 Listiny: *„Povinnosti mohou být ukládány toliko na základě zákona a v jeho mezích a jen při zachování základních práv a svobod.“* Neúměrně

¹² STEINER, M., Sporné lhůty v novele zákona č. 82/1998 Sb., Právní rádce

krátká šestiměsíční lhůta je způsobilá znemožnit výkon práva podle čl. 36 odst. 3 Listiny. V takové situaci nelze hovořit o zachování Listinou garantovaného základního práva a tuto úpravu nelze považovat za konformní s ústavním pořádkem ČR.

V českém právním prostředí musí zákony dále naplňovat základní principy, mezi které patří mimo jiné rovnost a proporcionalita. V případě, že tyto nebudou naplněny, Ústavní soud je povinen přistoupit ke zrušení takové právní úpravy.¹³

Tyto principy byly úpravou OdpŠk porušeny, což se pokusím demonstrovat pomocí testu proporcionality, postupem popsaným přímo judikaturou Ústavního soudu.¹⁴

3.4 Test proporcionality

Princip proporcionality vyjadřuje zákaz překročení určité hranice při omezování a zásahu do základních práv a svod. Tuto hranici tvoří hledisko veřejného zájmu. Omezení a zásahy jsou přípustné pouze tehdy, když znamenají pozitiva v podobě veřejného zájmu na těchto opatřeních. Pokud naopak mají negativní důsledky, které toto pozitivum překračují, jsou v rozporu s principem proporcionality, tedy i s ústavním pořádkem ČR.¹⁵

3.4.1 Test vhodnosti: Je sledovaný cíl legitimní?

V připomínkovém řízení k zákonu č. 160/2006¹⁶, kterým byla provedena změna OdpŠk a zavedena mimo jiné šestiměsíční promlčecí lhůta u uplatnění nároku z nemajetkové újmy, uvedl předkladatel zákona (Ministerstvo spravedlnosti ČR): „*U nemajetkové újmy požadované pro případ průtahů pak platí kratší 6 měsíční promlčecí lhůta z důvodu, aby se poškozený nesnažil těžit ze skutečnosti, že dochází k dalšímu prodlužování již nepřiměřeně dlouhého řízení.*“ Cílem tedy je, aby poškozený uplatnil své právo co nejrychleji.

Tento cíl je vyjádřením především zásady hospodárnosti či procesní ekonomie, tedy zásady, objevující se v procesně právních předpisech, např. § 6 Občanského soudního řádu. Naproti tomu stojí princip rovnosti – čl. 1 ve spojení s čl. 37 odst. 3 Listiny, který je svou ústavně právní povahou a závažností nadřazen zmíněné procesně právní zásadě.

¹³ Srov. např. nález Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 25/97

¹⁴ Nález Ústavního soudu ze dne 12. 10. 1994, sp. zn. Pl. ÚS 4/94, 214/1994 Sb.

¹⁵ VYHNÁNEK, L.: Omezení osobní svobody ve světle ústavních principů: K ústavní konformitě zajištění cizince

¹⁶ Dostupný z: <http://eklep.vlada.cz/eklep/page.jsf>

Úprava promlčecí lhůty u nároku na náhradu nemajetkové újmy v OdpŠk je oproti úpravě v OZ speciální. Základním rozdílem je, že nemajetková újma podle OdpŠk byla způsobena při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem. Jde tedy především o rozdíl v subjektech – u OdpŠk je odpovědnost na straně státu, a ten je zvýhodněn takto krátkou promlčecí lhůtou, což zakládá nerovnost, jak již bylo vyloženo výše.

Vzhledem k porušení principu rovnosti nemůžeme shledat tento cíl legitimním.

3.4.2 Test potřebnosti: Je legislativní prostředek způsobilý k dosažení cíle?

Přesto, že jsem shledala cíl nelegitimním, takto krátká promlčecí lhůta ho bezpochyby naplní. Průtahům ale bude zabráněno v mnohých případech na úkor znesnadnění či znemožnění výkonu práv slabší strany.

3.4.3 Test poměrování: Existují jiné ústavně konformní způsoby dosažení cíle?

Aby byly respektovány požadavky vyjádřené judikaturou ESLP (viz výše), mohla by být šestiměsíční promlčecí lhůta zachována pouze u nemajetkové újmy v podobě průtahů v řízení. Tady by se daly najít důvody obhajitelné z hlediska veřejného zájmu (jako např. zabránění možnosti zneužití dalšími záměrnými průtahy, právní zakotvení v čl. 6 odst. 1 a čl. 13 Úmluvy,... atd.). Průtahy v řízení jako typ nemajetkové újmy nepřipadají v úvahu v režimu OZ. Jejich charakteristika vychází z částečně veřejnoprávní povahy OdpŠk. Speciální úprava průtahů v řízení by nebyla zaměnitelná s institutem v OZ a nezakládala by nerovnost ve zvýhodnění subjektů veřejné moci oproti soukromým osobám.

Výše uvedené nic nemění na tom, že nemateriální újma připouští široký výklad a šestiměsíční lhůta v mnohých případech zakládá neopodstatněnou a ústavně nekonformní výhodu pro subjekty dle § 6 OdpŠk. Současná úprava promlčení nároku z nemajetkové újmy podle OdpŠk porušuje ústavně zakotvený princip rovnosti a měla by být pro neústavnost zrušena.

3.5 Ohrožení principu právní jistoty

Právní jistota je základním principem požadujícím státní ochranu práv a oprávněných zájmů každého člověka. Promlčecí lhůta v tomto případě chrání právní jistotu příslušného úřadu. Princip právní jistoty je zakotven v Ústavě (čl. 4) i Listině (čl. 36) ne kvůli tomu, aby ochraňoval státní orgány, ale naopak aby ochraňoval každého před libovůli veřejné moci. Šestiměsíční promlčecí lhůta v souvislosti s nemajetkovou újmu způsobenou nesprávným úředním postupem je stanovena nevhodně, a je otázkou, zda by nemajetková újma způsobená úřadem měla vůbec podléhat promlčení, a to ve veřejném zájmu.

4. Právní úprava v dalších evropských zemích

4.1 Slovenská právní úprava

Na území dnešní Slovenské republiky jako tehdejší součásti československé federace vstoupil stejně jako na území dnešní České republiky dne 1. 7. 1969 v účinnost zákon č. 58/1969 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou rozhodnutím orgánu státu nebo jeho nesprávným úředním postupem.

Ústava Slovenskej republiky č. 460/1992 Zb.

Ústava Slovenskej republiky č. 460/1992 Zb. (v původním znění) obsahovala ohledně úpravy odpovědnosti veřejné moci za škodu v čl. 46 odst. 3 shodnou úpravu jako dosavadní čl. 36 odst. 3 ústavního zákona č. 3/1991 Sb., kterým se uvozuje Listina základních práv a svobod jako ústavní zákon Federálního shromáždění České a Slovenské Federativní Republiky:

„Každý má právo na náhradu škody způsobené nezákonným rozhodnutím soudu, iného štátneho orgánu či orgánu verejnej správy alebo nesprávnym úradným postupom.“

V roce 2001 byl rozsáhlou novelou Ústavy Slovenskej republiky změněn její čl. 127

a v novém odst. 3 bylo Ústavnímu soudu Slovenské republiky umožněno, aby v případě vyhovění ústavní stížnosti přiznal přiměřené zadostiučinění tomu, jehož ústavní právo bylo porušeno:

„Ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie.“

Ústavní soud Slovenské republiky toto ustanovení využíval mimo jiné k poskytování přiměřeného zadostiučinění za průtahy v řízení (tedy porušení čl. 6 odst. 1 Úmluvy), což zákon č. 58/1969 Sb. neumožňoval. Nelze než konstatovat, že slovenská právní úprava má v tomto ohledu náskok před českou, ilustrovat to lze na srovnání dvou typově podobných rozhodnutí ústavních soudů obou států (průtahy v řízení):

Nález Ústavného soudu Slovenskej republiky zo 17. marca 2004, sp. zn. II. ÚS 171/03:

„Preto považoval za potrebné rozhodnúť aj o náhrade nemajetkovej ujmy, ktorá sťažovateľovi v dôsledku neho vznikla. Vzhľadom na konkrétne okolnosti prípadu ústavný súd považoval priznanie sumy 10 000 Sk za primerané finančné zadost'učinenie.“

Nález Ústavného soudu ze dne 30. 11. 2005, sp. zn. IV. ÚS 392/05:

„Ústavní soud pro úplnost uvádí, že není nadán pravomocí přiznávat stěžovatelům za porušení jejich základních práv náhradu škody či spravedlivé zadostiučinění, jak ve svém původním návrhu požadovaly stěžovatelky.“

Zákon č. 514/2003 Z.z., o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkoneverejnej moci a o zmene niektorých zákonov

Zákon č. 58/1969 Sb., byl pro Slovenskou republiku zrušen zákonem č. 514/2003 Z.z., o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov (ďalej jen „zákon č. 514/2003 Z.z.“) ke dni 1. 7. 2004.

Tento zákon ve svém ustanovení § 17 odst. 1. stanoví, že se hradí skutečná škoda a ušlý zisk. Dále v odst. 2. stanoví, že v případě, kdy jen samotné konstatování porušení práva není dostatečným zadostiučiněním vzhledem k újmě způsobené nezákonným rozhodnutím, a nebo nesprávným úředním postupem, hradí se i nemajetková újma v penězích, pokud není možné ji uspokojit jinak.

Důvodová zpráva k tomu ustanovení uvádí, že v novém zákoně bylo třeba rozšířit současné chápání práva na náhradu škody jako práva na náhradu skutečné majetkové škody i na chápání náhrady škody jako "spravedlivého zadostiučinění". Tím se rozšířily možnosti uplatnění nároku na náhradu škody nejen na náhradu skutečné majetkové, ale i na náhradu nemajetkové újmy. Náhrada škody by měla představovat "spravedlivé zadostiučinění" a zahrnovat např. peněžitou náhradu nemajetkové újmy (morální újmu), jakož i jiné formy zadostiučinění (např. veřejná omluva, zveřejnění zrušujícího rozsudku a stručného znění odůvodnění a pod.). Ta by měla zahrnovat újmu způsobenou poškozením občanské cti, způsobenou poškozením dobré pověsti, v důsledku morálního utrpení v případě zadržení, vazby, výkonu trestu odnětí svobody nebo ochranného opatření, v důsledku ztížení společenského uplatnění, jinou prokazatelnou (a také prokázanou) nemajetkovou újmu. Jako subjekty, které jsou způsobilé z náhrady škody jsou vymezeny pozůstalí poškozeného a osoby, které vynaložily náklady na léčení a pohřeb. Jejich nárok se vztahuje bez změny ke všem skutečnostem, na základě kterých škoda vznikla, pokud v důsledku těchto skutečností došlo k úmrtí poškozeného. Pojem pozůstalí je třeba chápat v kontextu občanského zákoníku.

Lhůty týkající se promlčecí doby těchto nároků upravuje § 19 ve svém odst. 1. tak, že právo na náhradu škody se promlčí za tři roky ode dne, kdy se poškozený dozvěděl o škodě. Pokud je podmínkou uplatnění práva na náhradu škody zrušení nebo změna pravomocného rozhodnutí, plyne promlčecí lhůta ode dne doručení (oznámení) rozhodnutí. Odstavec 2. pak, stanoví, že právo na náhradu škody se promlčí nejpozději za deset ode dne, kdy bylo poškozenému doručeno (oznámeno) rozhodnutí, kterým mu byla škoda způsobena. To neplatí, pokud jde o škodu na zdraví nebo škodu způsobenou podle § 7 a 8. (§7 rozhodnutí o zatknutí, zadržení nebo jiné zbavení osobní svobody, § 8 rozhodnutí o trestu, o ochranném opatření nebo rozhodnutí o vazbě)

Důvodová zpráva k tomuto ustanovení uvádí, že subjektivní promlčecí lhůta počíná běžet ode dne, kdy se poškozený dozvěděl o škodě a o tom, kdo ji způsobil, resp. ode dne doručení (oznámení) rozhodnutí zrušujícího původní - nezákonné rozhodnutí poškozenému nebo osobám, které mohou uplatnit nárok na náhradu škody ve prospěch poškozeného nebo po jeho smrti. Tato promlčecí lhůta je 3 - letá. Objektivní promlčecí lhůta je 10 - letá a začíná běžet ode dne doručení nezákonného rozhodnutí poškozenému nebo osobám, které mohou uplatnit nárok na náhradu škody ve prospěch poškozeného nebo po jeho smrti nebo ode dne, kdy došlo k nesprávnému úřednímu postupu. Objektivní promlčecí lhůta neběží, pokud jde o škodu na zdraví. Subjektivní i objektivní promlčecí lhůta platí jednotně pro uplatnění nároku na náhradu škody na příslušném orgánu v rámci předběžného projednání i pro uplatnění nároku na náhradu škody u soudu. Během předběžného projednání nároku na náhradu škody na příslušném orgánu promlčecí lhůty ode dne podání žádosti do skončení projednání nároku, nejdéle však 6 měsíců, nebudou běžet.¹⁷

Zhodnocení slovenské právní úpravy

Při srovnání aktuální české a slovenské právní úpravy odpovědnosti za škodu při výkonu veřejné moci je třeba konstatovat, že slovenská právní úprava nabízí poškozenému více možností domoci se svého nároku.

Prvotní a základní příčinou je možnost Ústavního soudu Slovenské republiky v řízení o ústavní stížnosti přiznat přiměřené zadostiučinění. Tato úprava umožňuje odškodnit i takové případy, které by jinak byly zákonem č. 514/2003 Z.z. vyloučeny, a to za předpokladu, že bylo vyhověno ústavní stížnosti (např. konstatováním porušení ústavního práva). Dalším důvodem je samotný zákon č. 514/2003 Z.z., který v některých ohledech zakotvuje (jak je uvedeno výše) pro poškozeného příznivější podmínky, než OdpŠkZ. Slovenská právní úprava obsahuje řadu podnětných myšlenek, a i když ani zde nelze hovořit o dokonalosti, převzetím např. oprávnění Ústavního soudu přiznávat přiměřené zadostiučinění, případně omezením případů kdy je podmínkou náhrady škody za nezákonné rozhodnutí jeho zrušení, by nepochybně došlo ke zkvalitnění i české úpravy odpovědnosti za škodu při výkonu veřejné moci. Rovněž zavedení ústřední evidence uplatněných nároků by bylo přínosem nejen při plánování státního rozpočtu, ale i pro přesné statistiky a případný přístup k informacím.

4.2 Polská právní úprava

Kombinaci preventivního a kompenzačního prostředku nalezneme i v polském právním řádu. Dne 17. září 2004¹⁸ vstoupil v platnost zákon ze dne 17. června 2004, *Ustawa o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki*, v překladu zákon o stížnostech na porušení práva na projednání věci bez zbytečných průtahů¹⁹.

Dle § 2 tohoto zákona může účastník dosud neukončeného řízení podat stížnost k soudu nadřízenému tomu, u kterého je věc vedena, domnívá-li se, že v předmětném řízení dochází k nedůvodným průtahům. Pokud nadřízený soud dojde k závěru, že je stížnost oprávněná, může soudu příslušnému k projednání věci podle § 12 uložit určitá opatření spolu s určením lhůty, ve které mají být provedena. Tato opatření však nesmí zahrnovat hodnocení právních či skutkových otázek věci. Soud projednávající stížnost navíc může úspěšnému stěžovateli přiznat peněžité zadostiučinění až do výše 10.000 zlotých²⁰, a to přímo z rozpočtu soudu, u kterého předmětné řízení vázne. Vedle toho může úspěšný stěžovatel nárokovat náhradu újmy způsobené prodlevami v řízení i na zákl. § 15, kde již maximální možná výše kompenzace není limitována. Navíc ani ten, kdo výše popsanou stížnost nepodal, není o možnost náhrady škody ochuzen. Podle § 16 zákona ze 17. června 2004 může svůj nárok, poté, co věc byla pravomocně skončena, uplatnit prostřednictvím § 417 občanského zákoníku (*Kodeks cywilny*).

Účinnost popsané stížnosti měl ESLP možnost zhodnotit např. při projednávání věci *Charzyński proti Polsku*²¹. Podle jeho názoru lze jejím prostřednictvím řízení opravdu efektivně urychlit, když navíc může být účastníkovi, ač v omezené míře, přiznáno i finanční odškodnění.

18 Ohledně právních prostředků proti průtahům v řízení a jejich následkům v polském právním řádu před tímto datem srov. např. rozsudek ESLP ze dne 26. 10. 2000, stížnost č. 30210/96 Kudla proti Polsku.

19 Dále jen jako „zákon ze 17. června 2004“.

20 Což v přepočtu odpovídá asi 65.000 Kč. Aktuální kurz Kč k zlotému viz např. ČNB : kurzy devizového trhu [online]. Změněno 27. 3. 2010. Dostupné z: http://www.cnb.cz/cs/financni_trhy/devizovy_trh/kurzy_devizoveho_trhu/denni_kurz.jsp

21 Rozhodnutí ESLP ze dne 1. 3. 2005 o přípustnosti stížnosti č. 15212/03 Charzyński proti Polsku.

Největší rozdíl polské a české právní úpravy stížnosti tedy jednoznačně představuje možnost přiznání odškodnění již v rámci jejího projednávání. I když jde o částku v horní hranici omezenou, je to podle mého názoru krok správným směrem. Navíc když účastníku po skončení předmětného řízení nic nebrání v tom, aby náhradu hmotné a nehmotné újmy dále nárokoval bez omezení prostřednictvím předpisů občanského práva. Poněkud kuriózní mi připadá fakt, že částka přiznaná v rámci projednání stížnosti účastníkovi, je hrazena přímo z rozpočtu prodlévajícího soudu. Není mi známo, v jakých finančních podmínkách pracuje polská justice, ale dovedu si představit, že minimálně část českých soudů, které už dnes sužuje nedostatek prostředků k zabezpečení běžného chodu, by se ocitla ve vážných finančních problémech, byla-li by podobná úprava zavedena i u nás.

4.3 Švýcarská úprava – kanton Zurich

Švýcarské kantony, jako orgány konfederace, mají kantony stejná práva a povinnosti. Každý kanton má svůj vlastní legislativní orgán, unikamerální parlament s poměrně rozsáhlými pravomocemi, mezi které patří například reprezentace občanů, artikulace jejich zájmů nebo právo iniciovat ústavní dodatky. Exekutiva na úrovni kantonů je reprezentována kolegiální vládou (Regierungsrat) s pěti až sedmi členy, která je autonomní ve finančních a církevních záležitostech, má právo iniciovat legislativní a ústavní změny a reprezentuje daný kanton v rámci mezikantonálních vztahů. Juridikatura na úrovni kantonů je integrována do celostátního systému soudů. Hlavním zájmem kantonů je posilovat svoji pozici v rámci konfederace.²²

Haftungsgesetz vom 14.8.1969

§24, „Odpovědnost státu zanikne, pokud poškozený nepodá do dvou let od toho, kdy se dozvěděl o skutečnosti odůvodňující odpovědnost státu, žádost na určení, na náhradu škody nebo náhradu zadostiučinění.

Zpochybní – li příslušný orgán nárok na náhradu, má poškozený v průběhu jednoleté promlčecí doby, počítané od sdělení, možnost podat žalobu u příslušného soudu.“

Anspruch, so hat der Geschädigte innert der Verjährungsfrist von einem Jahr, von der“²³

4.4 Německá právní úprava

Systematika práva odpovědnosti státu je nejasná. Na počátku 80. Let přijal západoněmecký zákonodárce zákon o odpovědnosti státu, který nabyl účinnosti 1. Ledna 1982. Avšak téhož roku 19. Února označil tento zákon za protiústavní z důvodu nedostatku celostátní legislativní pravomoci. Mezitím se jistě ústava přiměřeně změnila, ale doposud nebylo vyvinuto úsilí k přijetí zákona o odpovědnosti.

Od 12.5.1969 platil v NDR zákon o odpovědnosti (Staatshaftungsgesetz), který na základě smlouvy ke znovusjednocení Spolkového republiky a Německé demokratické republiky Německa zůstal v platnosti v pěti nových spolkových zemích a východním Berlíně. V Sasku – Anhaltsku byl tento zákon prostřednictvím vyvlastňovacího zákroku v jeho podlé zákona vytvořeného soudcem modifikován. V Berlíně a Sasku byl tehdejší zákon (vytvořený NDR) naproti tomu bez náhrady vyrazen. Tento zákon

²² http://is.muni.cz/th/220226/fss_b/Bakalarska_prace_fin.pdf

Iva Šašinková, , bakalářská práce, název: Švýcarská konfederace, Evropská unie: federalistické prvky politických systémů , 2009, MUNI, fakulta sociálních studií

²³ Gesetzüber die Haftung des Staates und der Gemeindensowie ihrer Behörden und Beamten(Haftungsgesetz), § 24,08, vlastní překlad

nyní platí v Brandenbursku, Mecklenbursku – Předním Pomořansku a Durynsku jako zemský zákon dál.

Systematika tedy není přítomná a neexistuje žádná jasná dogmatika. Proto by mohlo být úspěšné rozdělení zákona podle nejpravděpodobnějších možných právních následků. Také přiřazení k určité soudní pravomoci není možné. Většina bude spadat pod civilní soudnictví, jen málo bude rozhodováno ve správním soudnictví.²⁴

zákon: Staatshaftungsanspruch aus dem weitergeltenden DDR-StHG

§ 4 promlčení

- (1) Nárok na náhradu škody se promlčí za jeden rok.
- (2) Promlčecí lhůta začíná ode dne, kdy se poškozený dozvěděl o škodě a má povědomí o tom, že škodu způsobil jeho spolupracovník nebo osoba odpovědná státnímu orgánu nebo státní instituci
- (3) Pro běh, zastavení a přerušení promlčení platí obecné předpisy občanského práva.

Art. 34 GG ústavy

Způsobí – li někdo škodu při mu svěřené veřejné funkci za kterou nese úřední povinnost, splní odpovědnost zásadně státu nebo korporaci, v jejichž službách je. U úmyslného pochybení nebo hrubé nedbalosti zůstává postih vyhrazen. K uplatnění nároku na odškodnění a postih nesmí být vyloučeny řádné soudy.

§ 839 BGB

- (1) Způsobí – li úředník úmyslně či z nedbalosti škodu vůči třetím osobám při úředních povinnostech mu příslušejících, nahradí třetím osobám z toho vyplývající škody. Jde – li mu pouze nedbalost k tíži, může být přibrán k nároku, pokud poškozený nebude schopný dosáhnout náhrady škody jiným způsobem.
- (2) Poruší –li úředník u rozhodnutí v právní věci jeho úřední povinnosti, je z toho vyplývající škodě odpovědný pouze v případě, že porušení představuje trestný čin. Na neoprávněné odmítnutí nebo průtahy výkonu úřadu se toto ustanovení nevztahuje.
- (3) Povinnost k náhradě se neplní, pokud poškozený úmyslně nebo z nedbalosti opominul zabránit poškození použitím odvolání (neodvrátil škodu použitím odvolání).²⁵

Podle § 195 BGB je promlčecí doba tři roky. Podle § 199 BGB začíná promlčecí doba běžet pravidelně s koncem roku (tzn. 31.12. 24:00), ve kterém se poškozený o úředním pochybení dozvěděl.

²⁴ <http://de.wikipedia.org/wiki/Staatshaftungsrecht>

²⁵ http://s6.rewi.hu-berlin.de/jura/pd/lmn/sthr/Gesetze_STHR.htm#Anfang

4. Další otázky

4.2 Běh lhůty – Jak se „ubránit námitce promlčení“

Začátek subjektivní lhůty – „ode dne, kdy se poškozený dozvěděl o vzniklé nemajetkové újmě“

Cíl – dokázat, že tento počátek nemusel být v době zadržení resp. propuštění

„Počátek ode dne, kdy se dozvěděl, že v jeho poměrech nastaly nepříznivé důsledky, nikoliv od vědomosti o samotné okolnosti tento důsledek vyvolávající.“²⁶“

Pro počátek subjektivní promlčecí doby k uplatnění práva na náhradu nemajetkové újmy je rozhodující, kdy se poškozený dozví o vzniklé újmě. **Dozvědět se o nemajetkové újmě znamená, že poškozený se dozvěděl o nemajetkové újmě určitého druhu a rozsahu, kterou lze vyčíslit v penězích. Vědomost poškozeného o nemajetkové újmě přitom nemusí z časového hlediska spadat vždy vjedno s protiprávním úkonem či se zákonem kvalifikovanou škodní událostí, za kterou se odpovídá²⁷**

Ustanovení § 32 odst. 3 věta první zákona č. 82/1998 Sb. spojuje počátek subjektivní promlčecí doby s okamžikem, kdy se poškozený (**prokazatelně**) dozvěděl o vzniku nemajetkové újmy.²⁸

Argument pro odsunutí počátku běhu promlčecí lhůty:

Samotná škodná událost se neshoduje s okamžikem, ve kterém se dozvěděli o škodě - trestní oznámení odloženo s odůvodněním, že nedošlo k žádnému pochybení, poškození utvrzování v tom, že nedošlo k porušení jejich práv o druhu a rozsahu újmy se dozvěděli až po vypracování zprávy veřejným ochráncem práv.

Argument proti:

Neznalost práva neomlouvá.

Kombinací předchozích argumentů by mohlo dojít k tomu, že zákonem jasně stanovené práva, která v daném případě byla porušena, by promlčena byla. Avšak jelikož zde může docházet i ke komplikovaným zásahům do osobnostní sféry, kterými mohla být způsobena újma, o které se dozví až se zpožděním, mohlo k počátku promlčecí doby dojít až vypracováním odborného stanoviska (v tomto případě VOP).

4.3 Zachování lhůty při uplatnění u nepříslušného orgánu

²⁶ Vojtek, P. Odpovědnost za škodu při výkonu veřejné moci, Komentář, 2. Vydání, Praha: C. H. Beck, 2007, s. 185.

²⁷ Švestka, J., Spáčil, J., Škárová, M., Hulmák, M. a kol. Občanský zákoník I, Komentář, 2. vydání, Praha: C. H. Beck, 2009, s. 604.

²⁸ 25 Cdo 736/2008, Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 26. 8. 2009

§ 14/2 OdpŠk stanoví, že jsou zachovány účinky předběžného uplatnění, i když je zažádáno u nepříslušného orgánu. Zde neběží promlčecí doma dle § 35 OdpŠk.

4.4 Vhodnost daného případu vzhledem k dokazování neúměrně krátké promlčecí lhůty

Případ Veganů, kterým nebyla poskytnuta vhodná strava, nemusí vždy vyvolávat dojem, že došlo k porušení lidských práv. Problematické je nejen to, že právo na vybranou stravu z osobního přesvědčení ve vazebních věznicích není výslovně nikde řešen, ale také to, že ne každý osobně by jim takové právo přiznal, vždyť kolik pak z českých zadržených či uvězněných není spokojeno s tím, co dostávají.

Proto bych dále doporučila vypracovat vhodnou a přesvědčivou argumentaci, která by podporovala myšlenku „práva na konkrétní stravu“ ve vazebních zařízeních.

5. Závěr

Naše práce se zaměřila především na problematiku především subjektivní promlčecí lhůty na náhradu nemajetkové újmy v rámci zákona č. 82/1998 Sb. o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem ve znění pozdějších předpisů. V rámci náhledu do problematiky je vysvětleno, jakým způsobem byl tento institut vpraven do naší právní úpravy. Následná část je věnována různým aspektům, kterým je třeba se věnovat při posuzování protiústavnosti této lhůty. Je proveden náhled do právní úpravy dalších států, tedy srovnání podobného institutu se zahraničím. V poslední jsme se pokusili odpovědět na otázku, zdali by bylo možné počítat začátek lhůty od jiného okamžiku než tomu bylo v konkrétním případě představeném ligou.

Domníváme se, že naše práce by mohla sloužit k rozvíjení argumentů v případném dalším zkoumání ústavnosti či neústavnosti předmětné subjektivní promlčecí lhůty. Avšak i přes zkoumání, které jsme provedli z různých hledisek, nelze jistě říci, že daná lhůta bude jednou zrušena pro svoji neústavnost. To bude na uvážení soudců Ústavního soudu, jestli budou mít možnost k ní se vyjádřit či zda bude uvědomělým zákonodárcem samovolně prodloužena, po čemž volá v připomínkovém řízení odborná veřejnost.